

СЕКЦІЯ 7. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-19>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ-ПРАКТИКІВ В ЦИФРОВУ ЕРУ

Джежик Ольга Володимирівна
*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології*

Папінян Вікторія Валентинівна
*асистент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Українська держава дедалі більше стикається із соціальними, політичними та економічними труднощами, зумовленими спочатку карантинними обмеженнями внаслідок пандемії «COVID-19», а згодом і повномасштабним військовим вторгненням, що зумовлює попит на професійних фахівців-психологів, здатних надати кваліфіковану та ефективну допомогу різним категоріям населення як під час воєнного, так і післявоєнного часу.

Починаючи з березня 2020 року, в умовах карантину «COVID-19» в Національному університеті «Одеська юридична академія» запроваджено дистанційне он-лайн навчання з використанням новітніх форм сучасної освіти. Викладання та навчання здійснювалося за допомогою платформ «ZOOM» та «MOODLE». На наш погляд, найбільшими перевагами платформ «ZOOM» та «MOODLE» є, перш за все, можливість планування занять заздалегідь, в тому числі надання завдань для самостійного опрацювання та здійснення контролю за їх виконанням. Заняття може тривати безперервно до, що дає можливість проводити якісні тренінгові заняття та семінари (вебінари). Ще однією перевагою є доступність демонстрації матеріалів під час лекційних та практичних занять, оскільки під час зустрічі можна демонструвати презентацію або іншу інформацію на робочому столі.

Саме це на, нашу думку робить «ZOOM» та «MOODLE» найбільш пристосованими програмами у форматі дистанційного навчання.

Сьогодні, в умовах воєнного часу, ми використовуємо змішані форми професійної підготовки фахівців-психологів використовуючи очну (аудиторну) форму навчання для стаціонару та дистанційну форму навчання, орієнтовану, переважно на здобувачів, які знаходяться за кордоном та здобувачів заочної форми навчання. В процесі професійного навчання фахівців-психологів ми продовжуємо використовувати зазначені платформи.

Внаслідок повномасштабної військової агресії РФ дедалі збільшується попит на професійну підготовку майбутніх практичних психологів для забезпеченні потреб Одеського регіону та півдня України у компетентних, професійно мобільних фахівцях, особливо в умовах значного відтоку кадрів за кордон.

Формування визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) [1] та другого (магістерського) [2] рівнів вищої освіти компетентностей та оцінювання результатів навчання реалізуватиметься як під час лекційних та практичних занять, так і під час бінарних та виїзних (передбачених академічною мобільністю) занять, а також під час проходження всіх видів практики.

Під час проведення лекційних занять використовуються наступні методи: наочні та практичні, в т.ч. лекція – конференція, проблемна лекція, дискусія, тренінгові вправи, кейс-метод, ділові ігри, розв'язування групових ситуаційних завдань, кейсів тощо, які дозволяють занурюватись у теорію та орієнтують на практику.

Лекційні заняття підкріплюються практичними заняттями, на яких застосовуються різноманітні методи, в тому числі кейс метод, тренінг, моделювання процесу, презентація, консультація, самостійна робота, групові дискусії, робота над проектами тощо.

Самостійна робота передбачає підготовку до аудиторних занять та контрольних заходів та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

На практичних заняттях, здебільшого застосовуються:

- інтерактивні методи: відповіді на запитання думок студентів; аналіз історій і ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; мозковий штурм; відпрацювання навичок, робота в групах; ігрове перевтілення;

- активні методи: моделювання професійної діяльності; навчання інших; активні ігри (проблемно-орієнтовані, дослідницькі, ділові, проєктувальні);

- інноваційні методи: компетентнісний; інтегрований (заняття-аукціон, заняття – подорож тощо); проєктно-дослідницький, та інші форми роботи (складання відеооглядів, портфоліо, тощо).

Окремою та надважливою формою засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять є самостійна робота, яка повинна виконуватись систематично.

Наприкінці кожної лекції здобувачі одержують контрольні запитання за змістом лекційного матеріалу, відповідь на які передбачає осмислення та більш глибоке засвоєння матеріалу.

Система оцінювання рівня навчальних досягнень ґрунтується на принципах ECTS та є накопичувальною.

Слід зазначити наявність доволі широких можливостей для працевлаштування фахівців-психологів. Згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатору професій ДК 003:2010 (наказ Держспоживстандарту «Про затвердження, внесення зміни та скасування нормативних документів», 2010), вони зможуть обіймати посаду психолога в організаціях усіх форм власності, на підприємствах, в адміністративних установах; навчальних закладах (дошкільних, загальноосвітніх, професійних закладах вищої освіти); у закладах охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, лікувально-профілактичні заклади, перинатальні, наркологічні, реабілітаційні центри, спецшколи для дітей-інвалідів); психологічних, психотерапевтичних, консультативних службах; службах довіри; у соціальних організаціях (центрах соціально-психологічної реабілітації; центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; центрах зайнятості; центрах соціальної допомоги населенню; дитячих центрах творчості і дозвілля; дитячих будинках, притулках; будинках пристарілих, геронтологічних центрах); громадських організаціях; органах державного управління; оборонних, силових і правоохоронних структурах, у тому числі установах ювенальної превенції, пенітенціарної служби (колонії, розподільники); установах Міністерства надзвичайних ситуацій (митниці, служби порятунку); на підприємствах й організаціях, яким притаманний підвищений ризик праці (на посадах психолога, практичного психолога); туристичних, курортних, спортивних та рекреаційних закладах; рекрутингових компаніях та установах з підбору й добору персоналу (відділах з управління персоналом, кадрових агенціях, центрах зайнятості, центрах з профорієнтації); медіа-установах тощо [3].

Література:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 24.04.2019 № 565. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standartu/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення 14.03.2024).

2. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 24.04.2019 № 564. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standartu/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf> (дата звернення 14.03.2024).

3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010», затверджений наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 р. № 327 (редакція від 25.10.2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10/sp:max50:nav7:font2#Text> (дата звернення 14.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-20>

ВІЙНА І ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ: ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНУ МОТИВАЦІЮ УЧІННЯ

Пророк Наталія Василівна

доктор психологічних наук,

*старший науковий співробітник, завідувачка лабораторії
психодіагностики та науково-психологічної інформації*

Чекстере Оксана Юріївна

кандидат психологічних наук,

*провідний науковий співробітник лабораторії психодіагностики та
науково-психологічної інформації*

Полякова Віталія Іванівна

кандидат психологічних наук,

*старший науковий співробітник лабораторії психодіагностики та
науково-психологічної інформації*

*Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії
педагогічних наук України*

м. Київ, Україна

В сучасному інформаційному суспільстві України аналіз будь-яких чинників освітніх процесів неможливо здійснювати без врахування реалій повномасштабної війни, оскільки її події (які мають високий ступінь стресогенності) потужно впливають на психічне здоров'я суб'єктів освіти. Врятувати наших дітей від травм війни дуже складно. Опитування педагогів, психологів, батьків показали, що зараз, після